

се ослободу средњошколске строге дисциплине рада, нагло прелазили у ропство потпуне слободе. Указујући на ове недостатке ранијег француског система универзитетске наставе, проф. М. истиче да главни задатак високе наставе није само да студента научи одређеним појмовима и правилима већ више да изгради грађанина који ће упознати правни живот; научи да истражује; излаже и дискутује. То се све не може постићи само предавањима. Неопходан је непосредни и непрестани додир наставника и студента. Преко практичних вежби наставник води студента у његовом раду и тиме целиходније утиче на формирање будућег правника.

Ова прегледна и сажето изложена општа упутства за рад студената права, проф. М. је поделио у седам глава тако да је после увода посветио пажњу следећем: I. Како пратити предавања (са упутствима како се праве белешке) и како користити потребну литературу за рад; II. Вежбама (са излагањем о састављању писмених састава; о усменом испитивању; о усменом излагању и дискусији; о коментару судске праксе као и о истраживачком раду); III. Документацији и свим етапама документације; IV. О потреби плана за све облике рада са студентима; V. О језику и стилу правника; VI. Упутствима за јавна излагања и VII. Упутствима за припрему испита и за одговарање на испитима.

Ова изванредно корисна општа упутства за рад студената права, као и сва остала издања ове збирке, могла би бити подстрек да се и код нас покрене орговарајућа мала библиотека која би, према нашим потребама, нашим студентима дала општа и посебна упутства за њихов што успешнији рад.

Д. Ђ. Денковић

M. Long, P. Weil, G. Braibant: LES GRANDS ARRÊTS DE LA JURISPRUDENCE ADMINISTRATIVE (Collection de Droit public publiée sous la direction de R. Cassin et M. Waline), 3e éd, Paris, 1962, Sirey, 509 pp.

Као што је познато, француско управно право засновано је, углавном, на управносудској пракси. Зато је од изванредне користи појава ове збирке значајнијих одлука Државног савета. У познатим збиркама *Recueil Dalloz*, *Recueil Sirey* и свим француским правним часописима, посвећена је велика пажња судској пракси. Својим изванредним анализама уз поједине судске одлуке, најистакнутији француски правници допринели су развоју судске праксе и правне науке а посебно развоју управносудске праксе и управног права. Без прегледа ових примедба, у ствари малих студија, не би се имао прави увид у управно судство и управно право Француске.

Циљ збирке је да се објављивањем значајнијих одлука Државног савета, на сажет начин, представи у целини развој француске управносудске праксе. Ово је утолико пре било потребно у Француској што после изведене реформе управног судства (1953/54), управне спорове, по правилу, решавају, поред Државног савета, и управни судови у првом степену, па је и стога једна таква збирка била корисна за брже упознавање управносудске праксе. Уредници ове збирке, потпредседник Државног савета Р. Касен (R. Cassin) и проф. М. Валин (M. Waline), као и редактори збирке и уједно и писци коментара М. Лонг (M. Long), П. Вајл (P. Weil) и Ж. Бребан (G. Braibant) са успехом су остварили свој циљ.

При одабирању објављених одлука приређивачи збирке нису само прикупили и објавили значајније одлуке већ су код сваке одлуке у својим примедбама подвукли њен значај: за сваку примедбу могло би се рећи да представља врло сажету али и врло солидну анализу појединих значајнијих проблема француског управног права. Добра је страна ове збирке још и то што су писци коментара, тамо где то није било довољно јасно из саме одлуке, допунили излагање о чињеничном стању; посма-

трали случај и одлуку с обзиром на данашњи њен значај; подвукли који су правни проблеми истакнути у објављеној одлуци; које су последице ових одлука и да ли се и колико по овим питањима мењала пракса Државног савета. Поред примедба уз сваку одлуку, исцрпно је наведена већ објављена и коментарисана управносудска пракса јер се упућује на примедбе које су објављене у већ наведеним збиркама и часописима, односно на неопходну литературу за боље и детаљније обухватање појединих проблема. Својим анализама, писци примедба нису се задржали само на потребном и тако корисном подвлачењу значаја објављених одлука већ су у целини изложили проблем који решава поједина одлука.

Ова збирка заиста представља сажету и праву слику развоја француског управног судства и управног права. Она неће користити само упознавању француског управног права него ће на најцелисходнији начин јасно указивати на значајну и непрестану улогу француског Државног савета у поштовању законитости и општих правних начела.

Поред тога, ова збирка има посебан значај за земље у којима такође постоји управни спор као ефикасна судска контрола рада управе. Познавање упоредног права може бити само од користи. Отуда, ради бољег упознавања француског управног судства и увида у језик, стил и изванредне формулације Државног савета за многа сложена правна питања, за наше правнике, а нарочито за оне који су се више посветили управном праву, корисно би било да прочитају збирку и имају при руци ову малу али богату ризницу блиставе француске правне мисли.

Д. Ђ. Денковић